

**В.В. Романчукевич, аспірант Університету банківської справи
Національного банку України, м. Київ**

ЦІЛЬОВА СПРЯМОВАНІСТЬ І МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ГРОШОВО-КРЕДИТНОЇ (МОНЕТАРНОЇ) ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

Складовою частиною макроекономічної політики держави є грошово-кредитна (монетарна) політика та грошово-кредитне (монетарне) регулювання – основа розвитку і надійного функціонування як банківської системи, так і економіки в цілому. У макроекономічному плані економіку країни подають у розрізі чотирьох взаємопов'язаних секторів: реального (підприємства і домашні господарства), фіскального (уряд), зовнішнього (глобалізаційний зв'язок із зовнішнім світом) і монетарного (грошово-кредитного). Реалізація грошово-кредитного (монетарного) регулювання відбувається в монетарному секторі, через який проходять потоки грошових коштів для забезпечення функціонування решти секторів економіки, і насамперед реального, що виробляє та споживає товари і послуги.

Спочатку фінансові ринки обслуговували реальний сектор економіки. Вони допомагали страхувати корпорації від валютного ризику, з їх допомогою фінансувалися короткострокові операції та інше. Але поступово фінансові ринки почали відігравати самостійну роль. Вони кількісно зросли, значно збільшилися можливості щодо максимізації дохідності та мінімізації ризику на світових фінансових ринках. *Реальний сектор економіки перестав формувати фінансову сферу на міжнародному ринку, оскільки монетарний сектор економіки став відірваний від реального сектора економіки.*

Національний банк України на виконання основної функції центрального банку держави – забезпечення стабільності грошової одиниці, що визначено статтею 99 Конституції України, та, згідно зі статтею 7 Закону України “Про Національний банк України”, монопольно здійснює емісію національної валюти України та організовує її обіг, як і більшість центральних банків світу.

При цьому ніхто з розробників тексту Конституції чомусь не задався питанням про те, яким чином НБУ зможе визначати потреби економіки в грошових коштах, якщо безпосередніх контактів з представниками реального сектора економіки він мати не буде. Однак при цьому всі зазначають, що НБУ повинен активно проводити грошово-кредитну (монетарну) політику (свою емісійну діяльність) на стимулювання розвитку реального сектора економіки.

Постає питання: як він один може визначати потреби економіки в грошах, якщо, не маючи безпосередніх контактів з виробниками і споживачами товарів і послуг, він не може володіти необхідною інформацією про їх потреби в кредитах і про наявність у них можливостей по розширенню обсягів виробництва товарів і послуг, які можуть бути затребувані нашим суспільством.

Звідси постає вироблення нових підходів до значення комерційних банків, яке має полягати не просто в перерозподілі тимчасово вільних грошових ресурсів, а в активній участі їхнього формування, створюючи тим самим необхідні передумови для реалізації потенціалу економічного зростання. У провідних країнах світу, завдяки наявності дієвого механізму рефінансування комерційних банків з боку центральних банків, фактичні розміри грошової маси багато в чому визначаються обсягами кредитів комерційних банків представникам реального сектора економіки.

У нас на сучасному етапі розвитку економіки в розпорядженні НБУ присутні всі можливі інструменти та механізми регулювання грошово-кредитного ринку, які присутні у високорозвинутих європейських країнах. І НБУ не заперечує а й підтримує необхідність активізації розвитку реального сектора економіки. Однак найчастіше отримані банками кошти рефінансування від НБУ чи просто кошти населення ідуть на споживче кредитування, що не містить у собі відтворювальних процесів в економіці та спрямовуються на валютний ринок, що негативно впливає на стабільність національної валюти.